

Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος
Καθηγητής Ε.Μ.Πολυτεχνείου

**ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ:
*Η ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ***

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ – ΑΘΗΝΑ 2013
ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ:**

***Η ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ***

**Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος
Καθηγητής Εθνικού Μετσοβίου
Πολυτεχνείου (ΕΜΠ)**

©Συγγραφέας: Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος:
*Αναγέννηση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας: Η Φιλοκοσμική
Δημοκρατία, αριθμός σελίδων 78.*

Πρώτη Έκδοση: 2013

©Εκδόσεις:

ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κυκλάδων 122 - 124

15562, Χολαργός, ΑΘΗΝΑ

Τηλ & Fax: 211-010-9432

E-mail: parask@philocosmy.com

(επίσης parask@softlab.ntua.gr)

Webpage: www.philocosmy.com

(πρώην www.bookofhumanity.org)

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ISBN: 978-618-80777-0-6

Εξώφυλλο: Ο ναός του Παρθενώνα στην κορυφή της Ακρόπολης της Αθήνας, ο οποίος συγκαταλέγεται ως ένα από τα σημαντικότερα αρχιτεκτονικά αριστουργήματα της ανθρωπότητας, αν όχι το σημαντικότερο.

Αφιερώνεται στον Άνθρωπο

**για την προσπάθειά του να εφεύρει ένα νέο
πολιτικό σύστημα που θα τον ανεβάσει στο
επίπεδο που του αξίζει.**

Ο συγγραφέας εκχωρεί όλα τα κέρδη από το βιβλίο του *“Αναγέννηση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας: Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία”* στον μη κερδοσκοπικό Σύλλογο Φιλοκοσμίας Ελλάδος. Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 2010. Τα στοιχεία του Συλλόγου δίνονται πιο κάτω.

Ο λόγος για τον οποίο ο συγγραφέας εκχωρεί όλα τα κέρδη στον Σύλλογο Φιλοκοσμίας Ελλάδος είναι ότι, για τα θέματα της πορείας της Ανθρωπότητας, δεν θέλει να μπαίνει μεταξύ του συγγραφέα και των συνανθρώπων του το κέρδος, παρά μόνο η φροντίδα και η αγάπη για έναν καλύτερο κόσμο.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διεύθυνση Επικοινωνίας:

Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος

Πρόεδρος του μη κερδοσκοπικού Συλλόγου Φιλοκοσμίας Ελλάδος
Κυκλάδων 122 - 124

15562, Χολαργός, ΑΘΗΝΑ

Τηλ & Fax: 211-010-9432

E-mail: parask@philocosmy.com

(επίσης parask@softlab.ntua.gr)

Webpage: www.philocosmy.com

(πρώην www.bookofhumanity.org)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδα

ΤΑ ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΑΣ	7
---	----------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	9
----------------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

<i>1.1</i> Εισαγωγικά.....	11
<i>1.2</i> Η Αθηναϊκή Δημοκρατία.....	12
<i>1.3</i> Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.....	21
<i>1.4</i> Πρόληψη και καταστολή.....	22
<i>1.5</i> Σύγκριση Αθηναϊκής και Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.....	24
<i>1.6</i> Σύγκριση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας και της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας εκ του αποτελέσματος.....	26
<i>1.7</i> Τελικά σχόλια	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

<i>2.1</i> Ορισμός της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας	33
<i>2.2</i> Η βασική δομή της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας	36
<i>2.3</i> Η πρώτη φάση = η φάση των εκλογών = η φάση της αξιοκρατίας	40
<i>2.4</i> Η δεύτερη φάση = η φάση της κλήρωσης = η φάση της ισότητας.....	41
<i>2.5</i> Η Φιλοκοσμική Κρατική Διοίκηση.....	45
<i>2.6</i> Δύο φορές εκλογές για τη συγκρότηση της Κρατικής Διοίκησης: το επίπεδο των επαϊόντων	50
<i>2.7</i> Τροποποιήσεις στη Φιλοκοσμική Δημοκρατία	52
<i>2.8</i> Η επιστήμη και η τεχνολογία στην υπηρεσία της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας: Το Φιλοκοσμικό κρατικό διεπιστημονικό επιτελείο.....	54
<i>2.9</i> Παράδειγμα εφαρμογής της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας.....	58
<i>2.10</i> Δυσκολίες εφαρμογής της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας και πώς θα τις ξεπεράσουμε.....	60

<i>2.11 Ο χρυσός κανόνας της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας.....</i>	64
<i>2.12 Τελικά σχόλια .....</i>	65
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	69
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	73
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	75
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	76
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	76
ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ.....	77

ΤΑ ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΑΣ

Ο όρος **Φιλοκοσμία** (στα αρχαία ελληνικά, φιλό = αγαπώ) είναι η γνώση, ο σεβασμός, η φροντίδα, η προστασία και η αγάπη για όλο τον κόσμο, όπου ο όρος κόσμος περιλαμβάνει τα πάντα, από τα φύλλα ενός δένδρου μέχρι τα πέρατα του σύμπαντος. Επίσης, σημειώστε ότι οι όροι Φιλοκοσμία και Φιλοκοσμική Δημοκρατία είναι, σε μεγάλο βαθμό, ισοδύναμοι και χρησιμοποιούνται στο κείμενο εναλλάξ και κατά το δοκούν.

Για τη Φιλοκοσμία, από το 2002 μέχρι σήμερα έχω γράψει μία σειρά από βιβλία στα ελληνικά. Τρία από αυτά έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά. Τα τρία αυτά βιβλία, τόσο στα ελληνικά, όσο και στα αγγλικά, κατά αύξοντα αριθμό σελίδων, είναι τα πιο κάτω:

[1α] Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος, *Αναγέννηση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας: η Φιλοκοσμική Δημοκρατία*, πρώτη έκδοση, Seaburn Publishing Group, N.Y. 2013, σελ. 78, ISBN: 1-59232-412-6.

[1β] Paraskevas N. Paraskevoudoulos, *Rebirth of Athenian Democracy: Philocosmic Democracy*, First Edition, Seaburn Publishing Group, N.Y. 2013, pp. 78, ISBN: 1-59232-413-4.

[2α] Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος, *Φιλοκοσμικό Μανιφέστο: Μία Πρόταση για το Παρόν και το Μέλλον της Ανθρωπότητας*, πρώτη έκδοση, Seaburn Publishing Group, N.Y., 2014, σελ. 280 (υπό ολοκλήρωση).

[2β] Paraskevas N. Paraskevoudoulos, *Philocosmic Manifesto: A Proposal for the Present and Future of Mankind*, First Edition, Seaburn Publishing Group, N.Y., 2014, pp. 270 (under completion).

[3α] Παρασκευάς Ν. Παρασκευόπουλος, *Το Βιβλίο της Ανθρωπότητας: Το «Ευφρές Σχέδιο» του Ανθρώπου*, πρώτη έκδοση, Seaburn Publishing Group, N.Y., 2011, σελ. 784, ISBN 159232293X.

[3β] Paraskevas N. Paraskevoudoulos, *The Book of Humanity: Man's "Intelligent Design"*, First Edition, Seaburn Publishing Group, N.Y., 2011, pp. 752, ISBN 1592322743.

Το βιβλίο [1] παρουσιάζει το σημαντικό θέμα της αναγέννησης της Αθηναϊκής Δημοκρατίας της αρχαίας Αθήνας, κατ' αναλογία με την αναγέννηση των Ολυμπιακών Αγώνων που ήδη έχει συμβεί.

Το βιβλίο [2] είναι μια ευρεία περίληψη της πολυσέλιδης εισήγησης [3] ή, αλλιώς, συνθέτει το Φιλοκοσμικό Μανιφέστο.

Το βιβλίο [3] παρουσιάζει το περίγραμμα μιας ολοκληρωμένης εισήγησης αναφορικά με το θέμα της Φιλοκοσμίας. Όπως ήταν επόμενο, μια εμπεριστατωμένη εισήγηση για ένα τόσο σπουδαίο και ευρύ θέμα θα απαιτούσε ένα μεγάλο σε μέγεθος σύγγραμμα. Από την άλλη μεριά, το σύγγραμμα αυτό, προκειμένου να είναι προσιτό στον αναγνώστη, θα έπρεπε να έχει έναν σχετικά μικρό αριθμό σελίδων. Αφιέρωσα χρόνο και προσπάθεια να μειώσω τον αριθμό των σελίδων όσο μπορούσα περισσότερο.

Το βιβλίο [1] έχει 78 σελίδες, το βιβλίο [2] έχει 280 σελίδες και το βιβλίο [3] έχει 784 σελίδες, όπου σχεδόν ολόκληρη η ύλη του [1] περιέχεται στην ύλη του [2] και σχεδόν ολόκληρη η ύλη του [2] περιέχεται στην ύλη του [3].

Σημειώνουμε ότι ο λόγος για τον οποίο γράψαμε τα τρία πιο πάνω βιβλία της Φιλοκοσμίας είναι για να διευκολύνουμε τον ενδιαφερόμενο αναγνώστη να επιλέξει εκείνο το βιβλίο για το οποίο διαθέτει, αφενός μεν τον απαιτούμενο χρόνο για να το διαβάσει, αφετέρου δε τα χρήματα για να το αγοράσει.

Σας κάνουμε γνωστό ότι τα βιβλία [1α], [1β] και [3α] κυκλοφορούν στην Ελλάδα από τις εκδόσεις του ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (για πληροφορίες βλέπε σελ. 4). Το ίδιο θα γίνει και για το βιβλίο [2].

Τέλος, κάνουμε σαφές ότι το παρόν βιβλίο παρουσιάζει, αποκλειστικά και μόνο, την πρότασή μας για ένα νέο πολιτικό σύστημα. Άλλες προτάσεις μας, όπως π.χ. για ένα νέο οικονομικό σύστημα, τις παρουσιάζουμε στα βιβλία [2] και [3].

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το κυρίαρχο θέμα κάθε κοινωνίας είναι το πολιτικό της σύστημα. Αυτό είναι που καθορίζει την πορεία των κύριων δραστηριοτήτων της, όπως είναι η δικαιοσύνη, η παιδεία, η οικονομία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο πολιτισμός και η ανθρωπιά.

Το βιβλίο αυτό είναι αφιερωμένο στην πολιτική και είναι χωρισμένο σε δύο κεφάλαια, ως εξής:

Το κεφάλαιο 1 παρουσιάζει δύο πολιτικά συστήματα: το πολιτικό σύστημα της αρχαίας Αθήνας, γνωστό ως Αθηναϊκή Δημοκρατία, και την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία που έχουμε σήμερα.

Η Αθηναϊκή Δημοκρατία υπήρξε το καλύτερο πολιτικό σύστημα που εφηύρε ο άνθρωπος. Εφαρμόστηκε μόνο μία φορά, στην αρχαία Αθήνα. Η δομή της είναι τέτοια που θέτει στο επίκεντρο τον άνθρωπο και καλλιεργεί τις πανανθρώπινες αξίες, ενώ παράλληλα καταπολεμά αποτελεσματικά τη διαπλοκή και τη διαφθορά. Για την εποχή μας, η Αθηναϊκή Δημοκρατία έχει το μειονέκτημα ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να εφαρμοστεί, όσο ο αριθμός των κατοίκων μιας χώρας μεγαλώνει τόσο πολύ που φτάνει σε εκατομμύρια, σε δεκάδες εκατομμύρια, σε εκατοντάδες εκατομμύρια, ακόμα και πάνω από το ένα δισεκατομμύριο.

Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία είναι το πολιτικό σύστημα που έχουν σήμερα οι περισσότερες χώρες στον πλανήτη. Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία έχει το πλεονέκτημα ότι μπορεί να εφαρμοστεί και εφαρμόζεται σε πολλές χώρες με πολλές δεκάδες εκατομμύρια κατοίκων, ακόμα και με ένα δισεκατομμύριο. Οι σιαμαίες αδερφές, Κοινοβουλευτισμός και Καπιταλισμός, έχουν τέτοια δομή που θέτουν στο επίκεντρο το θεό χρήμα, γεγονός που επιτρέπει την ανάπτυξη παθογενειών, όπως είναι η ανηθικότητα, η απληστία, η διαφθορά, η αναξιοκρατία κ.λ.π.

Το κεφάλαιο 2 παρουσιάζει μια νέα μορφή πολιτικού συστήματος που ονομάζουμε Φιλοκοσμική Δημοκρατία.

Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία είναι μια κατάλληλη ένωση της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας με την Αθηναϊκή Δημοκρατία. Η ένωση αυτή είναι τέτοια που οδηγεί σε μία πολλά υποσχόμενη νέα μορφή δημοκρατίας διότι, μεταξύ άλλων, έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία, στο σύνολό της, είναι μία **προληπτική** μορφή πολιτικού συστήματος. Η ιδιότητα αυτή της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας είναι και το μεγάλο της πλεονέκτημα, διότι θωρακίζει την πολιτική από παθογένειες, αφού τις προλαμβάνει πριν καν αυτές εκδηλωθούν.

- Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία δημιουργεί μία περιρρέουσα ατμόσφαιρα, όπου τα μεν θετικά στοιχεία του ανθρώπου ανθίζουν, τα δε αρνητικά του στοιχεία φθίνουν.

- Για την εποχή μας, η Φιλοκοσμική Δημοκρατία υπερτερεί κατά πολύ της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας και της Αθηναϊκής Δημοκρατίας χωριστά.

- Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία, αν εφαρμοστεί, θα μας προφυλάξει από τις πολλαπλές και εξαιρετικά επιζήμιες επιπτώσεις της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, και θα αλλάξει ριζικά τη ζωή μας προς το καλύτερο.

- Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία είναι μία πρόταση που θα μας παρέχει τα δύο κορυφαία ιδανικά του ανθρώπου: **την πραγματική δημοκρατία και την πραγματική ελευθερία.**

Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία είναι μια πρόταση για συζήτηση και προβληματισμό για το πώς θα οργανωθούμε πολιτικά προκειμένου να αναβαθμίσουμε τη ζωή μας. Είναι μια πρόταση που πιστεύω ότι ταιριάζει να εφαρμοστεί στον αναδύομενο νέο κόσμο μας.

Με τούτο το βιβλίο δε θέλω τίποτε άλλο παρά να μου δοθεί η δυνατότητα να βγω από την καλλιεργούμενη και επιτεινόμενη μοναξιά των ημερών και να μιλήσω μαζί σας, για το πώς θα διαχειριστούμε το δώρο της ζωής που έχουμε στα χέρια μας. Να σας πω πώς νιώθω για το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας, αλλά και να ακούσω και εσάς να μιλάτε και να ενδιαφέρεστε για τα ίδια.

21 Σεπτεμβρίου 2013

Π.Ν. Παρασκευόπουλος

*Αν η ελευθερία και η ισότητα
γεννήθηκαν στη σκέψη κάποιου
ανθρώπου, στην πράξη μπορούν
να βρεθούν στη δημοκρατία, όπου
όλοι οι άνθρωποι έχουν την ίδια
ευθύνη για τα κοινά.*

Αριστοτέλης

*Άριστη είναι η Δημοκρατία
που δεν έχει υπερβολικά
πλούσιους και φτωχούς
πολίτες.*

Πλούταρχος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το κυρίαρχο θέμα κάθε κοινωνίας είναι η πολιτική. Από καταβολής κόσμου μέχρι σήμερα, έχουν υπάρξει πληθώρα από διαφορετικά πολιτικά συστήματα στον πλανήτη μας. Το κεφάλαιο 1 αναφέρεται στα εξής δύο πολιτικά συστήματα: στην **Αθηναϊκή Δημοκρατία**, δηλ. στην Πρωτότυπη Δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας, και στη σημερινή **Κοινοβουλευτική Δημοκρατία**. Τα δύο αυτά πολιτικά συστήματα είναι γνωστά και με τους όρους **Άμεση Δημοκρατία** και **Έμμεση Δημοκρατία**, αντίστοιχα.

Η **Αθηναϊκή Δημοκρατία (Α.Δ.)** γεννήθηκε από τους αρχαίους Έλληνες και εφαρμόστηκε από τους ίδιους στην αρχαία Ελλάδα, με ξεχωριστό παράδειγμα την **πόλη-κράτος** (ή απλώς την πόλη) της αρχαίας Αθήνας. Η διαμόρφωση και στη συνέχεια η εφαρμογή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας άρχισε προς το τέλος του 7ου αιώνα π.Χ. και τελείωσε προς το τέλος του 4ου αιώνα π.Χ. Οι τρεις πιο σημαντικοί πρωταγωνιστές της Αθηναϊκής Δημοκρατίας ήταν, κατά χρονολογική σειρά, ο Σόλων, ο Κλεισθένης και ο Περικλής (εικόνα 1.1). Πηγαίνοντας από τον Σόλωνα μέχρι τον Περικλή, η Αθηναϊκή Δημοκρατία βελτιωνόταν συνεχώς. Ο Σόλων και ο Κλεισθένης υπήρξαν οι κατεξοχήν ιδρυτές της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Η πόλη - κράτος ή απλά η πόλη της αρχαίας Αθήνας είχε πληθυσμό γύρω στους 150.000 κατοίκους. Οι άντρες που είχαν

εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ονομάζονταν **πολίτες** και ήταν οι μόνοι που είχαν δικαίωμα ψήφου. Ο αριθμός των πολιτών ήταν περίπου 30.000 και οι 120.000 ήταν γυναίκες και παιδιά. Το σύνολο των 30.000 πολιτών ονομαζόταν **Δήμος**. Η συνέλευση των πολιτών του Δήμου ονομαζόταν **Εκκλησία του Δήμου**.

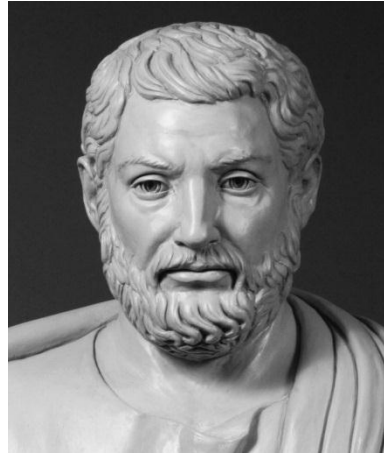
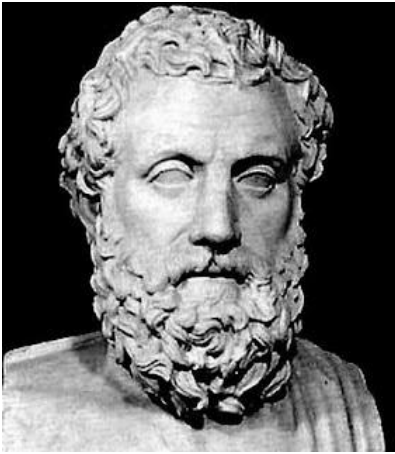
Η λέξη **Δημοκρατία** αποτελείται από δύο λέξεις, από τη λέξη «**Δήμος**» και από τη λέξη «**κράτος**». Η λέξη «κράτος» είναι η δύναμη των πολιτών ή αλλιώς είναι η δύναμη του Δήμου. Επομένως, Δημοκρατία σημαίνει ότι η δύναμη της πόλης των Αθηνών ήταν στα χέρια του συνόλου των πολιτών της.

Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία (Κ.Δ.) γεννήθηκε στην Αγγλία το 1215 με τη Μάγκνα Κάρτα και εφαρμόστηκε κατά το 17^ο αιώνα από τους Αγγλους με πρωτεργάτη τον Κρόμγουελ. Η μετάβαση από τη βασιλεία στην Κοινοβουλευτική Δημοκρατία σημαδεύτηκε από μακροχρόνιους εμφύλιους πολέμους και κορυφώθηκε με την παρατόμενη του βασιλέα Καρόλου του Α΄ το έτος 1649. Η παρατόμενη του Καρόλου του Α΄ έγινε διότι αρνούσανται πεισματικά να παραχωρήσει κάποια ουσιαστικά δικαιώματα στο Κοινοβούλιο, επιμένοντας ότι ο βασιλιάς είναι ο απόλυτος μονάρχης και ότι ο βασιλιάς και μόνο διοικεί τη χώρα του, και μάλιστα ελέω Θεού και ως εκπρόσωπος του Θεού επί της Γης και επί των υπηκόων του. Από τότε μέχρι σήμερα, η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία πέρασε πολλά στάδια βελτίωσης, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Αγγλία, οι ΗΠΑ, η Γαλλία, η Ολλανδία και οι Σκανδιναβικές χώρες.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τα βασικά στοιχεία της Αθηναϊκής και της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, γεγονός που θα μας επιτρέψει να συγκρίνουμε τα δύο αυτά πολιτικά συστήματα. Η παρουσίαση θα γίνει πολύ συνοπτικά, απλοποιώντας, στρογγυλοποιώντας και παραλείποντας, όπου χρειαστεί, κάποια γεγονότα και χαρακτηριστικά των δύο εν λόγω μορφών Δημοκρατίας, που είναι ως επί το πλείστον δευτερεύοντα.

1.2 Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της Αθηναϊκής Δημοκρατίας: **η κλήρωση, ο μεγάλος αριθμός κληρωτών και η διάρκεια της θητείας των διοικούντων την πόλη**. Κύριος στόχος αυτών των τριών χαρακτηριστικών ήταν αφενός μεν να μειωθεί, όσο γίνεται περισσότερο, η επιρροή άνομων συμφερόντων σε κάθε τομέα διοίκησης της πόλης, αφετέρου δε η τέτοιου είδους επιρροή να

(α). Ο Σόλων και ο Κλεισθένης.

(β). Ο Περικλής ομιλεί προς την Εκκλησία του Δήμου στο λόφο της Πνύκας.

Εικόνα 1.1. Οι τρεις πρωταγωνιστές της Αθηναϊκής Δημοκρατίας: ο Σόλων, ο Κλεισθένης και ο Περικλής.

περιοριστεί αποφασιστικά, ακόμα και να μηδενιστεί, σε κάθε μορφή εξουσίας. Επιπλέον, να αποκλείσει το πελατειακό σύστημα που, αν δοθεί η ευκαιρία στους πολιτικούς, θα το αξιοποιήσουν έντεχνα και απροκάλυπτα με τους πολίτες.

(α) Κλήρωση. Η επιλογή των διοικούντων την πόλη, όπως είναι π.χ. τα μέλη σωμάτων όπως το Εκτελεστικό και το Δικαστικό, γινόταν με κλήρωση, όπου η δεξαμενή της κλήρωσης ήταν η Εκκλησία του Δήμου. Ακόμα και οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι αστυνομικοί και οι ιερείς επιλέγονταν με κλήρωση. Η άσκηση της εξουσίας με κλήρωση ήταν υποχρεωτική. Παράλληλα, η άσκηση της εξουσίας θεωρούνταν ότι είναι γνώση, ότι είναι σχολείο και άρα δεν πρέπει να μονοπωλείται από λίγους. Όποιος κυβερνάει μαθαίνει. Κανένας δεν πρέπει να εμποδίζεται στη μάθηση και επομένως κανένας δεν πρέπει να αποκλείεται από το να συμμετάσχει στην άσκηση εξουσίας, διαφορετικά ένα σοβαρό τμήμα της μαθησιακής διαδικασίας παρεμποδίζεται.

(β) Αριθμός κληρωτών. Κληρωτοί ήταν αυτοί που επιλέγονταν με κλήρωση. Ο μεγάλος αριθμός κληρωτών εξασφάλιζε την επιλογή των διοικούντων, καθώς απέκλειε τη δυνατότητα να εξαγοραστούν οι κληρωτοί πριν από την κλήρωση.

(γ) Διάρκεια θητείας των διοικούντων την πόλη. Οι κληρωτοί άρχοντες, αν έχουν ήδη υπηρετήσει σε κάποιο διοικητικό αξίωμα, δεν έχουν το δικαίωμα επανεκλογής στο ίδιο διοικητικό αξίωμα, παρά μόνο αν πρώτα είχαν υπηρετήσει στο ίδιο αξίωμα όλοι οι πολίτες του Δήμου. Για παράδειγμα, αν κάποιος έχει κληρωθεί μία φορά ως βουλευτής, δεν μπορεί να επανεκλεγεί. Όσο πιο μεγάλος ήταν ο αριθμός των κληρωτών, τόσο πιο μεγάλο ήταν το χρονικό διάστημα διοίκησης, χωρίς να επιτρέπεται να υπερβαίνει το ένα έτος. Δηλαδή, η διάρκεια της θητείας σε ένα αξίωμα μεγαλώνει όσο μεγαλώνει ο αριθμός των διοικούντων την πόλη, και μικραίνει όσο μικραίνει αυτός ο αριθμός. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν αυτό του Επιστάτη. Ο Επιστάτης ήταν ο επώνυμος και ο πρώτος στην ιεραρχία των αρχόντων, δηλαδή ήταν κάτι σαν το σημερινό Πρόεδρο μιας χώρας. Ήταν ένας απλός βουλευτής και αναδεικνυόταν από το σώμα των βουλευτών της Βουλής με κλήρο (ο ορισμός του όρου Βουλή δίνεται στην παράγραφο 4 που ακολουθεί). Οι αρμοδιότητές του ήταν πολλές και πολύ μεγάλες, όπως π.χ., είχε τα κλειδιά της πόλης και του θησαυροφυλακίου. Επομένως, εδώ έχουμε το παράδειγμα ενός και μόνο πολίτη με πολύ μεγάλα αξιώματα. Γι' αυτό η διάρκεια άσκησης

των καθηκόντων του ήταν εξαιρετικά περιορισμένη. Ήταν μόνο μία ημέρα!

Άλλα χαρακτηριστικά. Δίνουμε τα πιο κάτω:

1. Η υπέρτατη αρχή της Δημοκρατίας. Η Δημοκρατία είναι ένα πολιτικό σύστημα όπου όλοι οι άνθρωποι έχουν την ίδια ευθύνη για τα κοινά.

2. Η Αθηναϊκή Δημοκρατία. Βασίζεται στην ισότητα, στη συμμετοχή και τη σύμπραξη. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τη διοίκηση της πόλης, όλοι οι πολίτες, άνω των τριάντα ετών, έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετέχουν στη διοίκηση. Αυτή την ισότητα την εξασφάλιζε η κλήρωση. Γι' αυτό δεν θα είναι υπερβολή να πούμε ότι **Αθηναϊκή Δημοκρατία = κλήρωση = ισότητα**. Τονίζουμε στον υπερθετικό βαθμό ότι **το πολιτικό σύστημα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, δεν επαφίετο στο ήθος των διοικούντων την πόλη**, διότι ο άνθρωπος είναι επιρρεπής στην απληστία, στη διαπλοκή και τη διαφθορά. Η κλήρωση ήταν το «κλειδί» για την αποφυγή τέτοιων δυσάρεστων φαινομένων. Στην Αθηναϊκή Δημοκρατία δεν υπήρχε άρχουσα τάξη.

3. Η Εκκλησία του Δήμου [εικόνα 1.1 (β)]. Είναι το σύνολο των πολιτών (= ψηφοφόρων) της πόλης. **Είναι το ανώτατο πολιτειακό όργανο της δημοκρατίας της πόλης.** Εκτός από το νομοθετικό της έργο, αποφάσιζε για θέματα μεγάλης σημασίας για την πόλη, όπως π.χ. την κήρυξη πολέμου. Σημειώστε ότι **οι όροι πολίτης και ψηφοφόρος είναι ταυτόσημοι.**

4. Η Βουλή ήταν ένα Σώμα που αντιστοιχό του στην Κοινοβουλευτική Δημοκρατία που ζούμε σήμερα δεν υπάρχει. Αποτελείτο από 500 βουλευτές και είχε πολλές σημαντικές αρμοδιότητες. Μία από αυτές ήταν η νομοπροπαρασκευαστική, δηλ. διαμόρφωνε τους νόμους, τους οποίους στη συνέχεια εισηγείτο στην Εκκλησία του Δήμου για έγκριση ή απόρριψη.

5. Το Νομοθετικό Σώμα. Είναι η Εκκλησία του Δήμου, η οποία αποφάσιζε, με ψηφοφορία των μελών της, την έγκριση ή την απόρριψη των προτεινόμενων νόμων από τη Βουλή. Αυτός ο ρόλος της Εκκλησίας του Δήμου δείχνει καθαρά το βαθύτερο νόημα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, το οποίο είναι ότι τη δύναμη την κατείχαν όντως οι πολίτες, αφού όλοι οι πολίτες μαζί και μόνο αυτοί, ήταν οι νομοθέτες της πόλης.

6. Το Εκτελεστικό Σώμα. Αποτελείτο από δέκα πολίτες που ονομάζονταν άρχοντες, από τη Βουλή και από όλους τους κατώτερους υπαλλήλους. Αποστολή τους ήταν η διοίκηση της πόλης.

Επιλέγονταν με κλήρωση και η διάρκεια της θητείας τους ήταν ένα έτος.

7. Το Δικαστικό Σώμα. Κάθε χρόνο επιλέγονταν με κλήρωση 6.000 εν δυνάμει δικαστές που ονομάζονταν **Ηλιαία**. Για κάθε δίκη, από τους 6.000 επιλέγονταν με κλήρωση 500 δικαστές. Οι 6.000 δικαστές δεν ήταν επαγγελματίες (όπως συμβαίνει και σήμερα με τους ορκωτούς). Η κλήρωση των 500 δικαστών γινόταν τις πολύ πρωινές ώρες της ημέρας της δίκης, γεγονός που στερούσε από τον κατηγορούμενο την ευκαιρία να εξαγοράσει κάποιον από τους δικαστές. Η δίκη κρατούσε μία ημέρα. Άρχιζε με την ανατολή του Ηλίου και τελείωνε με τη δύση του. Με τη δύση του Ηλίου το δικαστήριο ήταν υποχρεωμένο να βγάλει απόφαση και ως εκ τούτου, δεν υπήρχε περίπτωση αναβολής της δίκης. Προφανώς, ο τρόπος αυτός εξασφάλιζε τη διεξαγωγή μιας δίκαιης δίκης. Για κάθε νέα υπόθεση επιλέγονταν με κλήρωση άλλοι 500 νέοι δικαστές. Η πιο ξακουστή δίκη της αρχαίας Αθήνας ήταν η δίκη του Σωκράτη το 399 π.Χ. Για ασήμαντες δίκες, κληρώνονταν μόνο δύο ή τρεις δικαστές. Όταν επρόκειτο για πιο σημαντικές υποθέσεις, κληρώνονταν γύρω στους δέκα δικαστές και για σοβαρά αδικήματα πεντακόσιοι.

8. Η εξουσία στο μέσο άνθρωπο. Η Αθηναϊκή Δημοκρατία είναι το μόνο πολίτευμα που ταιριάζει στην ανθρώπινη φύση, διότι η εξουσία ασκείται με κλήρωση από το μέσο άνθρωπο.

9. Δεν έχει θρησκευτικά ιερά βιβλία. Δεν έχει ταμπού.

10. Δεν έχει απαγορεύσεις και παρεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή.

11. Δεν υπάρχει περιθωριοποίηση.

12. Εκλογές. Κατ' εξαίρεση, υπήρχαν ελάχιστες περιπτώσεις όπου η επιλογή δεν γινόταν με κλήρωση αλλά με ψηφοφορία, δηλ. με εκλογές. Δύο από τις περιπτώσεις αυτές ήταν οι δέκα στρατηγοί και οι ταμίες.

- **Οι στρατηγοί.** Οι υποψήφιοι στρατηγοί έπρεπε να έχουν πολλά προσόντα, όπως: να είναι πλούσιοι, να είναι ρήτορες, να είναι γενναίοι και να έχουν εμπειρία πολέμου. Η απαίτηση να είναι πλούσιοι είχε το εξής σκεπτικό: σε μια μάχη, σε περίπτωση ήττας, δημευόταν η περιουσία των στρατηγών. Σημειώστε ότι την εποχή εκείνη, διοικητικά, η Αθήνα ήταν χωρισμένη σε δέκα διαμερίσματα. Κάθε διαμέρισμα εξέλεγε μία φορά το χρόνο με ψηφοφορία έναν από τους δέκα στρατηγούς. Κατά τη διάρκεια της μάχης, ο επικεφαλής του στρατού, δηλ. ο «αρχιστράτηγος», ήταν ένας από τους δέκα στρατηγούς. Η διάρκεια των καθηκόντων τού αρχιστράτηγου

διαρκούσε μόνο μία ημέρα. Κάθε στρατηγός δεν μπορούσε να γίνει για δεύτερη φορά αρχιστράτηγος, αν πρώτα δεν είχαν γίνει αρχιστράτηγοι και οι δέκα στρατηγοί. Στην περίπτωση των στρατηγών επιτρεπόταν η επανεκλογή. Ξακουστά παραδείγματα στρατηγών είναι ο Μιλτιάδης, ο Θεμιστοκλής και ο Περικλής. Σημειώστε επίσης ότι οι στρατηγοί, επειδή ήταν αιρετοί και είχαν και πολιτικές αρμοδιότητες, ήταν κάτω από **συνεχή (!) έλεγχο**.

- **Οι ταμίεις.** Οι υποψήφιοι ταμίεις έπρεπε να έχουν τουλάχιστον το εξής προσόν: να είναι πλούσιοι. Σε περίπτωση όπου η οικονομική διαχείριση της πόλης έπεφτε έξω με υπαιτιότητά τους, τότε τις απώλειες τις πλήρωναν οι ίδιοι.

Προφανώς, η επιλογή των στρατηγών και των ταμιών δεν μπορούσε να γίνει με κλήρωση, διότι η κλήρωση δεν θα εξασφάλιζε ότι αυτοί που θα κληρώνονταν θα ήταν και πλούσιοι, ώστε να μπορούν να πληρώνουν για τα λάθη τους.

13. Απόδοση ευθυνών (λογοδοσία) των αξιωματούχων. Μετά το τέλος της θητείας τους, οι αξιωματούχοι ελέγχονταν από δέκα ελεγκτές που είχαν εκλεγεί με κλήρωση τις πρωινές ώρες της ημέρας της λογοδοσίας. Για τυχόν ενέργειές τους που έβλαψαν το δήμο, δημευόταν η περιουσία τους. Για τυχόν ενέργειές τους ποινικού χαρακτήρα, τιμωρούνταν αυστηρά, μέχρι και σε θάνατο.

14. Οστρακισμός. Είναι η απομάκρυνση από την πόλη μη επιθυμητών προσώπων. Ο οστρακισμός εθεωρείτο μεγάλη τιμωρία, διότι η προσβολή ήταν πολύ μεγάλη.

15. Ποσοστά εκλογών και κλήρωσης. Επί του συνόλου, η εκλογή των στρατηγών και των ταμιών με ψηφοφορία, όπως και κάποιες ελάχιστες περιπτώσεις μικρής σημασίας διορισμών, ήταν μόλις το 1%, ενώ όλοι οι υπόλοιποι διοικούντες την πόλη επιλέγονταν με κλήρωση και ήταν το 99%.

Στο σχήμα 1.2 δίνουμε παραστατικά τη λειτουργία της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Εκλογή του Πάπα. Προκειμένου να διευκολύνουμε περαιτέρω την κατανόηση της ιδέας της κλήρωσης, θα παρουσιάσουμε ένα γνωστό αντιπροσωπευτικό παράδειγμα. Το παράδειγμα αναφέρεται στη διαδικασία επιλογής του Πάπα της Ρώμης, τόσο με τον τρόπο που γίνεται σήμερα, όσο και με τον τρόπο που μπορούσε να γίνει σύμφωνα με την Αθηναϊκή Δημοκρατία. Στην εποχή μας ο Πάπας εκλέγεται με κρυφή ψηφοφορία από το σώμα όλων των περίπου ογδόντα καρδινάλιων, όπου καθένας έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Αν με την πρώτη ψηφοφορία κανένας καρδινάλιος δεν πάρει την πλειοψηφία, τότε οι εκλογές συνεχίζονται έως ότου κάποιος

καρδινάλιος πάρει την πλειοψηφία. Ο καρδινάλιος αυτός ονομάζεται Πάπας και από εκείνη την ημέρα μέχρι που να πεθάνει ή να παραιτηθεί παραμένει αρχηγός της Καθολικής Εκκλησίας.

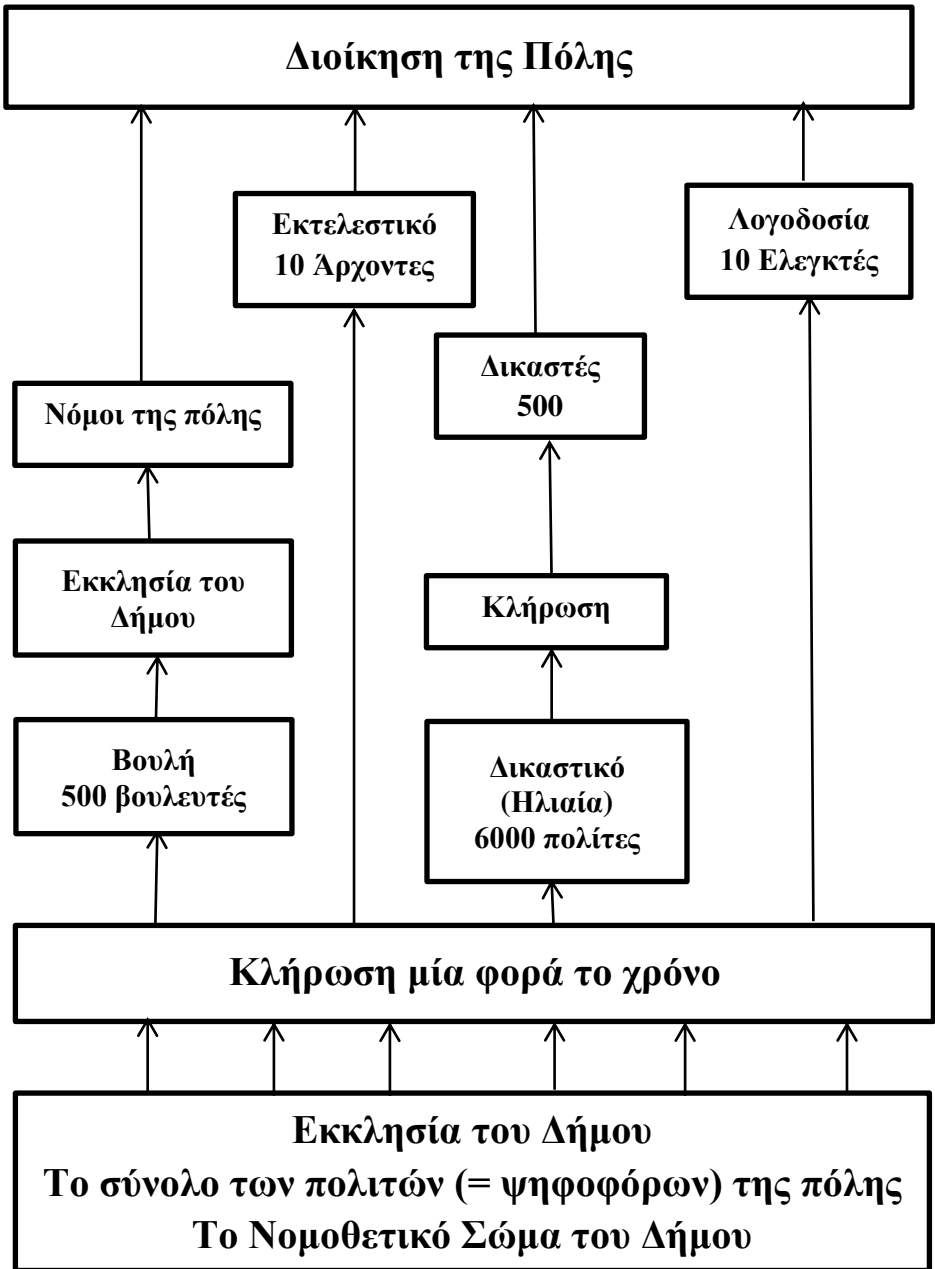
Οι φήμες λένε ότι υπήρξε και συνεχίζει να υπάρχει πλούσιο παρασκήνιο πριν από την ψηφοφορία, όπως εξάλλου γίνεται σχεδόν σε όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις εκλογής αρχηγών άλλων Εκκλησιών. Παρόμοια παρασκήνια και ακόμα χειρότερα, συμβαίνουν και στις περιπτώσεις εκλογής λαϊκών, από λαϊκούς, σε υψηλές θέσεις.

Αν χρησιμοποιούνταν η κλήρωση, όπως έκαναν στην αρχαία Αθήνα, τότε η κατάσταση θα είχε ως εξής: κάθε χρόνο, με κλήρωση, θα εκλεγόταν ο Πάπας με θητεία ενός έτους. Αυτό θα συνεχιζόταν κάθε χρόνο, όπου αυτοί που διετέλεσαν Πάπες δεν θα μπορούσαν να επανεκλεγούν. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι περισσότεροι καρδινάλιοι θα εκλέγονταν Πάπες με διάρκεια μόνο ενός έτους, χωρίς κανένα απολύτως παρασκήνιο και δεν θα είχαμε έναν Πάπα που θα παρέμενε στο αξίωμα μέχρι να πεθάνει και με πλούσιο παρασκήνιο. Και το χειρότερο είναι ότι, ενώ το αξίωμα του Πάπα είναι μονοπρόσωπο και επομένως η θητεία του θα έπρεπε να είναι πολύ μικρή, ακόμα και μικρότερη του ενός έτους, έχουμε ακριβώς το αντίθετο: η θητεία του διαρκεί μέχρι το θάνατό του.

Η δουλεία στην αρχαία Αθήνα. Θα αναφερθούμε στη δουλεία στην αρχαία Αθήνα προκειμένου να άρουμε μια μεγάλη παρεξήγηση για το πώς ήταν η δουλεία και ποιο ρόλο έπαιξε στην πολύπλευρη ανάπτυξη του δήμου της Αθήνας.

Ο πληθυσμός της αρχαίας Αθήνας ήταν περίπου 150.000, μη συμπεριλαμβανομένων των δούλων που ήταν της τάξεως των 35.000 και των μετοίκων (μεταναστών) που ήταν της τάξεως των 10.000. Οι δούλοι δεν ήταν Έλληνες. Προέρχονταν από διάφορες χώρες. Όπως ήδη αναφέραμε, από τις 150.000, οι πολίτες ήταν της τάξεως των 30.000, ενώ οι υπόλοιποι 120.000 ήταν γυναίκες και παιδιά. Σημειώστε ότι από καταβολής κόσμου το δικαίωμα να ψηφίζουν και οι γυναίκες έγινε για πρώτη φορά πράξη τον εικοστό αιώνα.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της δουλείας στην αρχαία Αθήνα ήταν τα εξής: οι ιδιοκτήτες δεν είχαν το δικαίωμα ζωής και θανάτου επί των δούλων. Οι δούλοι προστατεύονταν από το νόμο όπως κάθε πολίτης της Αθήνας. Όταν η Αθήνα ήταν σε πόλεμο και κάποιοι δούλοι συντάσσονταν με το στρατό των Αθηναίων πολεμώντας εναντίον τού εχθρού, τότε τους παραχωρούνταν πολιτικά δικαιώματα.

Σχήμα 1.2. Αθηναϊκή Δημοκρατία.

Από αρχαιοτάτων χρόνων, όπου υπήρχαν δούλοι ζούσαν απάνθρωπα και γι' αυτό εξεγείρονταν εναντίον των αφεντικών τους προσπαθώντας με αιματηρούς πολέμους να αποκτήσουν την ελευθερία τους (π.χ. ο Σπάρτακος). Γι' αυτό δεν είναι τυχαίο ότι στην αρχαία Αθήνα δεν υπήρξε ποτέ εξέγερση των δούλων, καθώς οι συνθήκες δουλείας ήταν ανθρώπινες.

Η δουλεία καταργήθηκε σχετικά πρόσφατα. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τις εξής περιπτώσεις: στη Γαλλία η δουλεία καταργήθηκε το 1789, στην Αγγλία το 1833, στη Ρωσία το 1861 και στις ΗΠΑ το 1862. Στις τέσσερις αυτές χώρες, ο αριθμός των δούλων ανά αφέντη ήταν μεγάλος. Ειδικά στις Νότιες Πολιτείες των ΗΠΑ, όπου καλλιεργούνταν βαμβάκι, πολλοί αφέντες είχαν μερικές δεκάδες (!) δούλων και όπου ο οποιοσδήποτε αφέντης είχε δικαίωμα ζωής και θανάτου πάνω στους δούλους του.

Συγκρίνοντας εκ του αποτελέσματος τη συμβολή των εν λόγω τεσσάρων χωρών με τη συμβολή της αρχαίας Αθήνας στην πνευματική και πολιτισμική ανύψωση του ανθρώπου κατά την περίοδο όπου και οι πέντε χώρες είχαν δούλους, παρατηρούμε ότι η συμβολή της αρχαίας Αθήνας υπερτερεί κατά πολύ. Η μεγάλη αυτή διαφορά επετεύχθη παρά του ότι η αρχαία Αθήνα:

(i) Προηγείτο κοντά στα 2.500 χρόνια.

(ii) Είχε πληθυσμό 150.000 χιλιάδες, ενώ το άθροισμα του πληθυσμού των τεσσάρων εν λόγω χωρών ήταν της τάξεως εκατοντάδων εκατομμυρίων.

Υποστηρίζεται από μερικούς η άποψη ότι, επειδή οι αρχαίοι Αθηναίοι είχαν δούλους, χάρη σε αυτούς είχαν άφθονο ελεύθερο χρόνο, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν τη φιλοσοφία, την επιστήμη, το θέατρο, την αρχιτεκτονική και γενικά τον απaráμιλλο πολιτισμό τους. Όμως, όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, αυτή η άποψη είναι μια μεγάλη διαστρέβλωση της αλήθειας, η οποία μπορεί να γίνεται από άγνοια, αλλά μπορεί να γίνεται υποβολιμαία για άλλους λόγους, π.χ. για να μειωθεί και να υπονομευθεί η αξεπέραστη επιτυχία των αρχαίων Αθηναίων.

Το συνολικό συμπέρασμα επί της δουλείας στην αρχαία Αθήνα είναι ότι το μεγαλείο της αρχαίας Αθήνας δεν οφείλεται στους δούλους. **Οφείλεται στη Δημοκρατία της. Οι αρχαίοι Αθηναίοι και γενικότερα οι αρχαίοι Έλληνες, θα είχαν πετύχει όλα αυτά που πέτυχαν, τα οποία σήμερα ονομάζουμε “το θαύμα της αρχαίας Ελλάδας”, ακόμα και αν δεν είχαν ούτε ένα δούλο.** Γι' αυτό, κάθε διαστρέβλωση της εν λόγω αλήθειας είναι προφανώς καταδικαστέα.

Τέλος θέτουμε το εξής εύλογο ερώτημα: πιο ήταν το προσόν των αρχαίων ελλήνων, το οποίο τους οδήγησε “**στο θαύμα της αρχαίας Ελλάδας**”; Πολλοί θεωρούν ότι το προσόν αυτό ήταν η μεγάλη τους ευφυΐα. Αλλά, όπως γνωρίζουμε, όλοι οι λαοί έχουν, πάνω – κάτω, τον ίδιο βαθμό ευφυΐας. Όμως, οι αρχαίοι έλληνες είχαν κάτι που δεν είχαν οι υπόλοιποι λαοί. Είχαν τη **Δημοκρατία**. Με λίγα λόγια, τα επιτεύγματα της αρχαίας Αθήνας και γενικότερα της αρχαίας Ελλάδας, οφείλονται στο πολιτικό τους σύστημα που ονόμαζαν **ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**.

1.3 Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία έχει ως βασικό χαρακτηριστικό **τις εκλογές** (εικόνα 1.3). Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία δεν είναι ίδια σε όλες τις χώρες που την εφαρμόζουν. Υπάρχουν διαφορές. Σε πολύ γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε τα εξής για την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

1. Οι εκλογές γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια.
2. Η διάρκεια της διοίκησης είναι τέσσερα χρόνια.
3. Επιτρέπεται η επανεκλογή. Σχεδόν σε όλες τις χώρες δεν υπάρχει περιορισμός. Μπορεί κάποιος, π.χ., να εκλέγεται ως μέλος του Νομοθετικού Σώματος μια ολόκληρη ζωή. Εξαίρεση σε αυτό είναι το αξίωμα του Προέδρου της χώρας, για το οποίο σε μερικές χώρες επιτρέπεται η επανεκλογή μόνο μία φορά.

4. Σχεδόν σε όλες τις χώρες εκλέγεται μόνο το Νομοθετικό και το Εκτελεστικό Σώμα. Όλα τα υπόλοιπα (Δικαστικό Σώμα, Αστυνομία, δημόσιοι υπάλληλοι, ένοπλες δυνάμεις, κ.λ.π.) συγκροτούνται με διορισμό. Στις περισσότερες χώρες οι διορισμοί διαρκούν όσο μια πλήρης καριέρα, δηλ. γύρω στα τριάντα πέντε χρόνια. Εξαίρεση στα πιο πάνω είναι όταν οι εκλογές δεν περιορίζονται μόνο στο Νομοθετικό και στο Εκτελεστικό Σώμα. Στις περιπτώσεις αυτές, εξ όσων γνωρίζω, τα πρωτεία τα έχουν οι ΗΠΑ, όπου, σε επίπεδο πολιτείας (state) σε μερικές πολιτείες, επιλέγονται με εκλογές το Νομοθετικό, το Εκτελεστικό, το Δικαστικό Σώμα και η Αστυνομία (οι γνωστοί σερίφηδες = sheriffs), ενώ τα περισσότερα από τα υπόλοιπα γίνονται με διαγωνισμό και στη συνέχεια με διορισμό.

5. Λογοδοσία αξιωματούχων: στα χαρτιά υπάρχει πολλή, αλλά στην πράξη υπάρχει λίγη έως ελάχιστη, ακόμα και καθόλου.

1.4 ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Στο παρόν εδάφιο θα ασχοληθούμε με τους όρους «πρόληψη» και «καταστολή», οι ορισμοί των οποίων έχουν ως εξής:

- **Πρόληψη** είναι να παίρνουμε τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουμε εκ των προτέρων κάποιο κακό.
- **Καταστολή** είναι να διορθώσουμε το κακό που προέκυψε από το γεγονός ότι δεν πήραμε τα απαιτούμενα προληπτικά μέτρα.

Παράδειγμα 1. Καλύτερα να μην καπνίζουμε (πρόληψη) παρά να προσπαθούμε απεγνωσμένα να θεραπεύσουμε τον καρκίνο του πνεύμονα (καταστολή).

Παράδειγμα 2. Καλύτερα να έχουμε οργανώσει και εκπαιδεύσει την αστυνομία έτσι ώστε να είναι σε θέση να μπορεί να ελέγχει ειρηνικά μια διαδήλωση (πρόληψη) παρά, αν εκδηλωθούν κάποιες ενοχλητικές συμπεριφορές από τους διαδηλωτές, η αστυνομία να προσπαθεί να τις εξουδετερώσει με βίαια και αιματηρά μέτρα (καταστολή).

Παράδειγμα 3. Καλύτερα να φοράμε τη ζώνη ασφαλείας όταν οδηγούμε (πρόληψη) παρά, αν βρεθούμε σε ένα σοβαρό ατύχημα, να μας πάνε στο νοσοκομείο με σπασμένα κόκαλα (καταστολή).

Η βέλτιστη επιλογή της πρόληψης και της καταστολής. Έστω ότι το κόστος των μέτρων πρόληψης είναι Π και της καταστολής είναι Κ. Τότε το κόστος Κ είναι, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, πολύ μεγαλύτερο από το κόστος Π. Σε μερικές περιπτώσεις το Κ, σε σύγκριση με το Π, φτάνει σε απρόσμενα ύψη. Επίσης ισχύει ότι, όσο μεγαλώνει το Π τόσο μικραίνει το Κ και αντίστροφα. Επομένως, **η βέλτιστη επιλογή είναι να εφαρμόζουμε όσο γίνεται μεγαλύτερη πρόληψη, ούτως ώστε να χρειαζόμαστε όσο γίνεται μικρότερη καταστολή.**

Μετά τα παραπάνω, δίκαια μπορεί να λεχθεί ότι η Αθηναϊκή Δημοκρατία ήταν μία κατεξοχήν **προληπτική** και πολύ λιγότερο **κατασταλτική** Δημοκρατία. Δηλαδή ήταν ένα πολιτικό σύστημα που απέκλειε τον **πειρασμό** στη διαφθορά. Γενικότερα, ήταν ένα πολιτικό σύστημα που προλάμβανε το κακό πριν καν αυτό εκδηλωθεί. Ήταν ένα πολιτικό σύστημα που εφαρμόζε το ρητό: «καλύτερα να προλαμβάνουμε (**πρόληψη**) παρά να θεραπεύουμε (**καταστολή**)». Κατ' αυτόν τον τρόπο οι αρχαίοι Αθηναίοι επιτύγχαναν κάτι πολύ σπουδαίο: **την εκ των προτέρων αποτροπή** τής κακοδιαχείρισης της πόλης.

(α). Το κτίριο του Κογκρέσου των ΗΠΑ, στην Ουάσιγκτον.

(β). Το κτίριο του Κοινοβουλίου της Αγγλίας στο Λονδίνο.

Εικόνα 1.3. Τα κτίρια του Κογκρέσου των ΗΠΑ και του Κοινοβουλίου της Αγγλίας.

1.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Αθηναϊκή Δημοκρατία, χάρη στην **κλήρωση**, κατορθώνει να περιορίσει τις αδυναμίες τού ανθρώπου. Πολύ συνοπτικά, παρουσιάζουμε παρακάτω τα βασικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Πλεονεκτήματα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

1. Είναι ένα κατεξοχήν προληπτικό πολιτικό σύστημα, διότι η δομή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας είναι τέτοια που δεν δίνει το περιθώριο στους διοικούντες την πόλη να εκτραπούν και ως εκ τούτου, πετυχαίνει την **εκ των προτέρων αποτροπή** τής κακοδιαχείρισης της πόλης σε σημείο που οι καταχρήσεις και οι παρανομίες να είναι από ελάχιστες έως μηδενικές. Αυτή η δομή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας είναι και το μεγάλο της πλεονέκτημα.

2. Δεν επαφίεται στο ήθος των διοικούντων το Δήμο, γεγονός που εξασφαλίζεται από το προληπτικό πολιτικό της σύστημα.

3. Συρρικνώνει, σχεδόν μηδενίζει παθογένειες, όπου ο όρος **παθογένειες** αναφέρεται σε κάθε επιζήμια μορφή κατά του κοινωνικού συνόλου, όπως είναι η απληστία, η ανηθικότητα, η διαπλοκή, η διαφθορά, η αναξιοκρατία, το πελατειακό σύστημα, ο επαγγελματισμός, η οικογενειοκρατία στην πολιτική και ο κατάλογος δεν έχει τέλος.

4. Αποκλείει τη μονιμότητα.

5. Μοιράζει την πολιτική δύναμη ως εξής: μικρή δύναμη σε πολλούς, για μικρό χρονικό διάστημα και χωρίς το δικαίωμα επανεκλογής στο ίδιο αξίωμα.

Αριστοτέλης: σε συμπλήρωση των πιο πάνω και με στόχο να δώσουμε μια πιο συνολική εικόνα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, παραθέτουμε την άποψη του Αριστοτέλη, η οποία πολύ συνοπτικά είναι η εξής:

Τι πρέπει να προσφέρουν οι πολίτες στην πολιτεία (υποχρεώσεις πολιτών):

- Συμμετοχή των πολιτών στα κοινά.
- Προστασία της δημοκρατίας από αυτούς που θέλουν να τη βλάψουν.

Τι πρέπει να προσφέρει η πολιτεία στους πολίτες (δικαιώματα πολιτών):

- Σχετική ισότητα για όλους.
- Λελογισμένη και επαρκή ιδιοκτησία για όλους.
- Ευημερία για όλους.
- Το κοινό καλό για όλους.

Μειονεκτήματα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

1. Η Αχίλλειος πτέρνα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας είναι η **δημαγωγία** και ο **λαϊκισμός**, τα οποία σε μερικές περιπτώσεις ζημίωσαν σημαντικά την αρχαία Αθήνα.
2. Δεν είναι εφαρμόσιμη σε χώρες με μεγάλο πληθυσμό.

Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία και ειδικότερα σε καπιταλιστικές κοινωνίες, εξαιτίας του συστήματος των **εκλογών** εκτρέφει και γιγαντώνει πολλές από τις αδυναμίες του ανθρώπου. Πολύ συνοπτικά, παρουσιάζουμε τα βασικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

Πλεονεκτήματα της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

1. Είναι οι εκλογές, με την προϋπόθεση ότι γίνονται με διαφάνεια και αξιοκρατία, πράγμα που δυστυχώς συμβαίνει πολύ σπάνια.

Μειονεκτήματα της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

1. Είναι ένα κατεξοχήν **κατασταλτικό πολιτικό σύστημα**, διότι η δομή της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας είναι τέτοια που δίνει μεγάλο περιθώριο στους διοικούντες μια χώρα να εκτραπούν, σε σημείο που μπορούν να διαπράξουν μεγάλα ηθικά, οικονομικά και πολιτικά εγκλήματα κατά της χώρας τους. Εκ των υστέρων, ελάχιστα εγκλήματα παρανομίας, διαπλοκής και διαφθοράς γίνονται αντιληπτά και ακόμα λιγότερα τιμωρούνται. Ακόμα και στις περιπτώσεις τιμωρίας, η χώρα μοιάζει σαν να κλαίει πάνω από το χυμένο γάλα, διότι το κακό έχει ήδη συντελεστεί. Αυτή η δομή της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας είναι το μεγάλο της μειονέκτημα.
2. Καλλιεργεί τον επαγγελματισμό και την οικογενειοκρατία στην πολιτική.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ: Η ΦΙΛΟΚΟΣΜΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Αθηναϊκή Δημοκρατία ήταν το πολιτικό σύστημα της αρχαίας Αθήνας. Βασίζεται στην **κλήρωση** και την **πρόληψη** και η δομή της είναι τέτοια που περιορίζει, ακόμα και μηδενίζει, την ανάπτυξη παθογενειών στην πολιτική (όπως την απληστία, την ανηθικότητα, την αναξιοκρατία, την διαπλοκή και την διαφθορά). Η Αθηναϊκή Δημοκρατία υπήρξε το κορυφαίο πολιτικό σύστημα που εφηύρε ο άνθρωπος, γεγονός που αποδεικνύεται από το ότι ανέδειξε την αρχαία Ελλάδα ως το Big-Bang του πολιτισμού στον πλανήτη μας, που επηρέασε και συνεχίζει να επηρεάζει αποφασιστικά την ανθρωπότητα.

Η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία είναι το πολιτικό σύστημα που έχουμε σήμερα. Βασίζεται στις **εκλογές** και την **καταστολή** και η δομή της είναι τέτοια που επιτρέπει την ανάπτυξη πολλών και σοβαρών παθογενειών στην πολιτική. Η επιλογή των ηγετών επηρεάζεται από τις παθογένειες αυτές, γεγονός που τις περισσότερες φορές οδηγεί στην εκλογή, με εκτεταμένη διαπλοκή και διαφθορά, όχι του ικανότερου και του ηθικότερου ηγέτη, αλλά ηγετών με ανεπαρκείς ικανότητες και με μειωμένο ήθος.

Εξαιτίας του μεγάλου πληθυσμού σχεδόν όλων των χωρών που έχουμε σήμερα, σε σύγκριση με εκείνον της αρχαίας Αθήνας που ήταν της τάξεως των 150.000, η εφαρμογή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας στην εποχή μας καθίσταται σχεδόν αδύνατη. Τη δυσκολία αυτή την ξεπερνάμε εφαρμόζοντας μια νέα μορφή δημοκρατίας που ονομάζουμε Φιλοκοσμική Δημοκρατία.

Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία έχει ως κύριο χαρακτηριστικό την **ένωση** της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας με την Αθηναϊκή Δημοκρατία ή αλλιώς την **ένωση** των εκλογών με την κλήρωση. Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία έχει την εξής δομή: χωρίζεται σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση γίνονται εκλογές και στη δεύτερη φάση γίνεται κλήρωση. Η διαδικασία αυτή έχει το εξής πρωτότυπο στοιχείο: κατά τη φάση των εκλογών επιλέγουμε πολύ περισσότερους από ό,τι χρειαζόμαστε για την πλήρωση των θέσεων, π.χ., της Βουλής και στη συνέχεια, κατά τη φάση της κλήρωσης, επιλέγουμε μόνο όσους χρειαζόμαστε για την πλήρωση των θέσεων της Βουλής. Για παράδειγμα, έστω ότι μια χώρα έχει 5 εκ. ψηφοφόρους, ο δε αριθμός των μελών της Βουλής είναι, π.χ., 300. Τότε, οι ψηφοφόροι επιλέγουν με **εκλογές** όχι 300 αλλά 300α εν δυνάμει βουλευτές, όπου η παράμετρος α μπορεί να κυμαίνεται π.χ. από 3 έως 30. Από τη δεξαμενή των 300α εν δυνάμει βουλευτών, επιλέγουμε με **κλήρωση** μόνο όσους χρειαζόμαστε, δηλ. τους 300 βουλευτές της Βουλής. Αυτό σημαίνει ότι η πιθανότητα για να πάει κάποιος από τους 300α στους 300 είναι πολύ μικρή γιατί είναι ένα προς α.

Η Φιλοκοσμική Δημοκρατία είναι ένα **προληπτικό** πολιτικό σύστημα, γεγονός που **απαλλάσσει** την πολιτική από παθογένειες, αφού τις προλαμβάνει πριν καν αυτές εκδηλωθούν. Αν υιοθετηθεί, θα **αλλάξει** ριζικά τη ζωή μας προς το καλύτερο. Είναι μία πρόταση που ταιριάζει να εφαρμοστεί στον αναδυόμενο νέο κόσμο μας.

Ο Χρυσός Κανόνας της Φιλοκοσμικής Δημοκρατίας έχει ως εξής: η Φιλοκοσμική Δημοκρατία είναι ένα πολιτικό σύστημα όπου, οι μεν εκλογές γίνονται αξιοκρατικά, η δε πολιτική δύναμη κατανέμεται λίγη σε πολλούς, για μικρό χρονικό διάστημα και χωρίς δικαίωμα επανεκλογής στο ίδιο αξίωμα.

Είναι γεγονός ότι η Αθηναϊκή Δημοκρατία **αναγεννάται** μέσα από τη Φιλοκοσμική Δημοκρατία. Όμως, η αναγέννηση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας δεν επιτυγχάνεται πλήρως, αλλά σε πολλά από τα κύρια χαρακτηριστικά της, ιδιαίτερα του πυρήνα της, που είναι η κλήρωση. Η πλήρης αναγέννηση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας και η εφαρμογή της θα μπορούσε να εξεταστεί στο αιώτερο μέλλον, αφού πρώτα εφαρμοστεί με επιτυχία η Φιλοκοσμική Δημοκρατία.